

ARVIOINTIKERTOMUS 2020

Sisällysluettelo

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano	2
Strategian toteutuminen	2
Toiminnalliset tavoitteet.....	4
Hallintopalvelut.....	4
Perusturvapalvelut.....	4
Sivistyspalvelut.....	5
Tekniset palvelut.....	6
Taloudelliset tavoitteet.....	6
Koronapandemia.....	7
Hyvinvoinnin edistäminen	8
Henkilöstö	8
Konserniohjaus.....	9
Riskienhallinta	9
Tarkastuslautakunnan kehittämis ehdotukset 2020 perusteella	10
Kehittämis ehdotusten seuranta vuosilta 2017 - 2019.....	10
Lähteet	13

Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on selvittää ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta laatii arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja huolehtii tilintarkastuksen suorittamisesta.

Jos kunnan taseessa on alijäämää, tulee tarkastuslautakunnan arvioida talouden tasapainotuksen toteuttamista tilikaudella ja suunniteltuja toimia taloussuunnitelmakaudella.

Muita tehtäviä ovat luottamushenkilöitä ja johtavia viranhaltijoita koskevan sidonnaisuusrekisterin ylläpito. Lisäksi tarkastuslautakunta valmistelee hallitukselle esitykset tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimi Tiina Jokela, varapuheenjohtajana Kauko Autio sekä jäseninä Marita Nieminen, Eija Koivisto ja Janne Mäkinen. Palvelupäällikkö Erkki Jortikka toimi lautakunnan sihteerinä.

Strategian toteutuminen

Strategia on keinovalikoima tavoitteiden saavuttamiseksi. Kuntalain perusteella valtuusto tarkastaa kuntastrategian vähintään kerran valtuustokaudessa ja strategian toteutumista tulee seurata.

Kuntastrategia, "Menestyvä Hämeenkyrö 2030", hyväksyttiin valtuustossa keväällä 2018. Strategiassa määritellään kunnan tulevaisuuden visiot, päämäärät ja avaintavoitteet. Strategiaan on kirjattu kolme tulevaisuuden visiota: Hyvinvoiva hämeenkyröläinen, ohittamaton Hämeenkyrö ja Pirkanmaan vihreä helmi.

Tarkastuslautakunnan kysyessä kunnanjohtajalta, hän esitti seuraavien hankkeiden edistäneen kuntastrategian toteutumista.

Hyvinvoiva hämeenkyröläinen

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen on sisällytetty kaikkien palvelualueiden tavoitteisiin. Kuntatyön ja palveluiden uudistamista edistetään Fiksu kuntatyö -hankkeella. Digitaalisia palveluja on laajennettu. Kunnan tiedotusta on lisätty, tiedottaminen on avointa ja monikanavaista. Päätöksentekoa on kehitetty ratkaisuhakuisesti strategiaa tukevaksi.

Ohittamaton Hämeenkyrö

Hämeenkyrö -väylän käynnistyessä aloitettiin rakennusaikaisten vaikutusten hyödyntäminen, väylään liittyvä maankäytön jatkosuunnittelu ja uusien alueiden markkinoinnin valmistelu.

Matkailun edistämisessä on verkostoiduttu Ikaalisten kaupungin kanssa.

Mahnalan-Sasin laajakaistainen tietoliikenneverkko valmistui vuoden aikana.

Kaavoituksessa on edistytty. Hollitien-Kunnantalon alueen kehittämishanke on edennyt kilpailutukseen ja tontinvarausalueen suunnitteluun. Vuokra-asuntotuotanto on käynnistetty.

Pirkanmaan vihreä helmi

Hämeenkyrö on Hiilineutraalit kunnat - hankkeessa edelläkävijä Pirkanmaalla. Hämeenkyrö on hyväksytty ensimmäisten joukossa valtakunnalliseen hiilineutraaliuutta tavoittelevien kuntien ja maakuntien HINKU-verkostoon. Vihreä helmi -tavoitetta edistetään ilmasto- ja ympäristönäkökulman lisäksi myös taloudellisuuden ja tuottavuuden suunnalta.

Hämeenkyrö väylän rakentamisen aiheuttama hiilinielun väheneminen kompensoidaan Taimiteko -hankkeen kanssa toteutetulla taimien istutuksella.

Valtuusto hyväksyi kesällä kunnan ilmasto-ohjelman. Käytännön toimia on vauhditettu yhteistyöllä lin kunnan kanssa ja osallistumalla Kuntaliiton Ilmava - Ilmastojohtamisen valmennushankkeeseen. Ilmastovaikutukset otetaan huomioon hyvin monissa asioissa.

Kuntastrategia on apuväline edistää tavoitteellista toimintaa kunnassa. Tarkastuslautakunta on havainnut, että kuntastrategia on osoittautunut kovin haastavaksi käytännön työn ohjaajaksi. Tämä tulee ottaa huomioon seuraavan kerran strategiaa päivitettäessä.

Kunnalle säädettyjen perustehtävien hoitaminen ja strategian toteuttaminen tapahtuvat rinnakkain ja limittäin. Joidenkin hankkeiden nimeäminen strategisesti erityisen merkittäviksi, lisäisi niiden näkyvyyttä ja kuntalaisten kiinnostusta. Olisiko mahdollista, että kuntalaiset osallistuisivat kunnan rinnalla ja kannustamana, nykyistä laajemmin uusiutuvan energian hyödyntämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen?

Strategian sisältämiä visioita on edistetty. Esimerkkeinä ovat hyvinvointityön uudistaminen ja konkretisoituminen. Kunnan ilmasto-ohjelma on hyväksytty ja kunnan toiminnassa huomioidaan ilmasto- ja ympäristöasiat tasavertaisesti toiminnallisten ja taloudellisten vaikutusten kanssa.

Toiminnalliset tavoitteet

Kunnan tehtävä on toteuttaa valtion säätämät lakisääteiset palvelut sekä muut itsehallinnolliset tehtävät, jotka liittyvät yleensä kuntalaisten hyvinvointiin, työllisyyteen ja asumiseen. Strategiassa luvataan kuntalaisille lisäksi hyvä palvelukokemus.

Kesäkuun 2020 valtuuston kokous päätti muuttaa talousarvion tavoitteet ohjeellisiksi sekä käynnistää talouden tasapainotusohjelman. Tavoitteiden ohjeellisuuden johdosta ei arviointikertomukseen ole liitetty yksittäisten tavoitteiden arviointitiliitettä.

Lakisääteisten tehtävien hoitaminen on sujunut. Valtuuston talousarviossa asettamien tavoitteiden toteutumisen arvioiminen tilinpäätöksen tiedoin on osin lähes mahdotonta, koska tavoitteet, mittarit ja toteutumisen raportointi eivät ole kohdanneet.

Hallintopalvelut

Hallintopalvelut hoitavat kunnan keskitetyt hallinto- ja taloustehtävät. Perustehtävien lisäksi palvelualue on keskeisessä asemassa palveluja kehitettäessä ja muutoksia toimeenpantaessa.

Tarkastuslautakunta näkee hallintopalvelujen onnistuneen etäkokousten ja muiden poikkeuksellisten toimintojen järjestämisessä sekä uusien verkkosivujen valmistelussa. Tietotekniikan palvelut ovat ajanmukaiset ja toimintavarmuus on ollut hyvällä tasolla.

Taloushallinnon raportointiprosessit ovat kehittyneet, mutta raporttien hyödyntämistä tulee parantaa.

Perusturvapalvelut

Perusturvapalvelut tuottavat Hämeenkyrössä sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut.

Kunta on myös osallistunut valmistelutyöhön Pirkanmaan sote-palveluiden ja pelastustoimen palveluiden siirtämisestä hyvinvointialueelle. Valtakunnallisena tavoitteena on, että hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alusta.

Pandemia on vaikuttanut ja lisännyt haastetta erityisesti perusturvapalveluiden jokapäiväiseen toimintaan.

Dialyysissa on uudistettu toimintamalleja ja muutokset palkittiin Kunteko 2020 Tekojen torilla innostavana kehittämistekona.

Terveyskeskussairaalan toimintaa on mukautettu kysyntää vastaavaksi.

Ulkokuntalaisten terveystaloudellisten palveluiden käyntimäärät ovat säilyneet tavoitteiden mukaisina.

Kotihoidossa hoitosuunnitelmien laadintaa ja raportointia on aktiivisesti kehitetty ja hyödynnetty. Asiakkaiden toimintakyvyn arviointia on kehitetty ja toiminnanohjausjärjestelmää hyödynnetään johtamisessa.

Sähköisten palvelujen käyttö on edennyt sähköisen äitiyskortin ja suun terveydenhuollon ajanvarauksen käyttöönotoilla.

Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut kattavat kuntalaisen lähes koko elinkaaren.

Tilinpäätöksen toimintakertomusosassa todetaan, että pandemiasta on seurannut paljon hyvää kehittämistyötä, erityisesti varhaiskasvatuksessa, jonka kunnanhallitus palkitsi.

Poikkeuksellinen aika antaa usein mahdollisuuden ja vaatimuksen kehittämiselle. Monissa yksiköissä tilaisuuteen on tartuttu rohkeasti.

Perusopetuksessa ja lukiossa opetusta on annettu etänä ja saatuja kokemuksia tulee hyödyntää tulevaisuudessa.

Tarkastuslautakunta on huolestunut lukion oppilasmäärän kehityksestä ja lukion vetovoimasta.

Tarkastuslautakunta suosittelee kansalaisopistojen yhteistyö- ja etäopetusmahdollisuuksien selvittämistä.

Liikuntakoordinaattori on lisännyt liikuntamahdollisuuksia erilaisten hankkeiden ja facebookissa olleiden lenkkivinkkien avulla. Viikon liikuntareitti ja vastaavat kampanjat ja hankkeet ovat aktivoineet kuntalaisia.

Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että kunnassa toimii seuraparlamentti ja kunnan edustaja osallistuu sen toimintaan.

Tekniset palvelut

Palvelualue huolehtii mm. ympäristöstä, rakennuksista, lupa-asioista, tekniikasta, ruokahuollosta ja siivouksesta.

Kaavoitukseen ja maankäyttöön kuuluvat asiat ovat edenneet suunnitellusti. Valmisteilla olevan lakiuudistuksen toivotaan edistävän alueen asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksia kaavoituksessa.

Kuntalaisten asiakaspalautteisiin tulee vastata myös silloin, kun asia ei johda toimenpiteisiin.

Siivous- ja ruokapalveluja koskeva palveluselvitys on tehty. Tarkastuslautakunta seuraa, miten palveluselvityksen tulokset kehittävät palvelujen laatua ja kustannuksia.

Kunnan metsänhoitosuunnitelma on päivitetty vuosille 2020 - 2029. Kunnan omistamilla alueilla on tehty maisemallista metsänhoitoa sekä perkausta. Lautakunta toivoo työn jatkuvan samoin kuin puuntaimien istuttamisen joutomaille.

Energiatehokkuuden parantamiseksi ei ole tehty toimenpiteitä, vaikka se on ollut yhtenä tavoitteena.

Taloudelliset tavoitteet

Kunnan talouden tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden aikana.

Kertynyt ylijäämä / alijäämä

1000 €	Tilikauden ylijäämä / -alijäämä	Kertynyt ylijäämä / - alijäämä
Tilinpäätös 31.12.2018	499	1 104
Tilinpäätös 31.12.2019	-1 838	-733
Tilinpäätös 31.12.2020	1 955	1 221
Talousarvio 2021 (valtuusto 14.12.2020)	-3 335	

Valtio on korvannut kunnalle pandemiasta aiheutuneita lisämenoja korottamalla valtionosuuksia 2 700 000 euroa. Pandemiasta aiheutuvia menoja on seurattu kirjanpidossa ns. koronakoodilla. Koodille on kirjattu menoja 527 000 euroa.

Vuoden 2019 tilinpäätös oli 1,8 milj. euroa alijäämäinen ja vuoden lopussa kertynyttä alijäämää oli 0,7 milj. euroa. Keväällä 2020 ei käynnistetty talouden tasapainotuksen valmistelua. Tasapainotus oli tarkoitus sisällyttää vuoden 2021 talousarvioon, mutta näin ei tehty.

Vuoden 2020 tilinpäätös on 2,0 milj. euroa ylijäämäinen, jonka johdosta kertynyt alijäämä muuttui 1,2 milj. euron suuruiseksi ylijäämäksi.

Ylijäämäiseen tulokseen vaikuttivat verotulojen kasvu 1,4 milj. eurolla ja valtionosuuden kasvu 3,6 milj. eurolla.

Kunnalla on edelleen tarvetta talouden tasapainotukseen huolimatta vuoden 2020 ylijäämästä.

Koronapandemia

Joulukuussa 2019 maailmanlaajuisen leviämisen aloittanut koronavirus on vaikuttanut monella tavalla kuntalaisten elämään ja kunnan toimintaan. Hämeenkyrössä vuoden 2020 aikana koronavirus on todettu 11 henkilöllä ja COVID-19 tutkimuksia on tehty 3 319.

Koronavirusta on käsitelty laajasti maaliskuusta alkaen tiedotusvälineissä. Kunnan verkkosivuilla on neuvottu, miten tartunnalta voidaan välttää, milloin tulee käydä näytteenotossa ja julkaistu ajantasaista koronavirustiedotetta.

Poikkeuksellinen tilanne on rajoittanut ja sulkenut ajoittain joitakin palveluja. Kunnan häiriötilanteiden johtoryhmä on tiedottanut ja toteuttanut valtakunnallisesti annetut suositukset ja aluehallintoviranomaisten määräykset.

Kunnan hallinnollisissa tehtävissä työskentelevät ovat keväällä ja syksyllä olleet osin etätyössä. Koululaiset ja opiskelijat ovat jaksoittain opiskelleet etänä, myös kokouksia on pidetty sähköisesti. Vuoden viimeinen kunnanvaltuuston kokous pidettiin etäyhteyksin. Osa uusista tavoista tehdä työtä tulee jäämään käyttöön koronaviruksen taltuttua.

Viranhaltijajohto ja henkilökunta ovat toimineet pandemian aikana suositusten ja määräysten mukaisesti. Pandemian leviämistä ennakoivat toimet ovat tehty harkiten ja ripeästi. Kuntalaiset ovat kiittäneet hyvää nettiedottamista. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kunnan henkilökunnan ja kuntalaisten esimerkilliseen toimintaan pandemian leviämisen torjunnassa.

Hyvinvoinnin edistäminen

Kunnan hyvinvointikertomuksessa 2017 - 2020 esiteltiin hyvinvoinnin kehitystä päättyvällä valtuustokaudella (Valtuusto 22.2.2021).

Hyvinvointiryhmä esitti kertomuksessa johtopäätöksiä sekä kannatettavia toimenpide-ehdotuksia. Lautakunta toivoo lisää konkreettisia toimia ja terveellisten elämäntapojen markkinointia.

Henkilöstö

Henkilöstötutkimus on tehty syksyllä 2020. Vastauksia saatiin 444 kpl eli vastausprosentti oli 60.

Vastaajista 95 % oli melko tai erittäin tyytyväinen Hämeenkyrön kuntaan työnantajana. Kokonaisarvosana 3,7 asteikon ollessa yhdestä viiteen.

Avoimet tehtävät on saatu täytettyä kelpoisuusehdot täyttävillä henkilöillä. Kunta on kilpailukykyinen työnantaja. Esimiehiä on koulutettu ja heidän toimintansa on kehittynyt. Henkilökuntaa on rohkaistu avoimeen ja rakentavaan vuoropuheluun.

Kehityskeskustelun esimiehensä kanssa viimeisen vuoden aikana on käynyt vain 68 % työntekijöistä. Esimiehen tehtävänä on käydä kehityskeskustelut.

Konserniohjaus

Tarkastuslautakunta arvioi vuoden 2019 arviointikertomuksessa konserniyhtiöiden toimintaa. Nyt on vuorossa konserniohjauksen toiminta. Valtuusto on antanut konserniohjeen vuonna 2018.

Keskeiset omistajaohjauksen tehtävät kuuluvat hallintosäännön (97 §) mukaan hallitukselle. Konserniohjeessa seuranta, ohjeistus- ja kehittämistehtäviä on ohjattu kunnanjohtajalle, talousjohtajalle, palvelujohtajille ja laskentapäällikölle. Tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida kuntakonsernia koskevien tavoitteiden asettelua ja toteutumista.

Lautakunta on kysynyt konserniyhtiöiden puheenjohtajilta seuraavat kysymykset.

1. Miten konserniohjaus on toiminut ja edistänyt yhtiön toimintaa?
2. Ovatko yhtiölle annetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet selkeitä ja realistisia?
3. Miten toivotte konserniohjausta kehitettävän?

Lisäksi lautakunta on kuullut talous- ja hallintojohtaja Tiina Palorantaa.

Konserniohjaus toimii hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti. Säännöstö on ajantasainen. Käytännön konserniohjauksen toimintatapoja tulee selkeyttää. Kunnan asemaa omistajana on kirkastettava ja konserniyhtiöissä toimivien vastuuta ja tilivelvollisuutta korostettava.

Määrämuotoinen ja säännöllinen tehtävänanto, raportointi sekä palaute turvaavat konserniohjauksen toimivuuden, tiedonkulun ja selkeyttää konserniyhtiössä toimivan työtä.

Riskienhallinta

Lautakunta on tutustunut talous- ja hallintojohtajan sisäisen valvonnan arviointikyselyn raporttiin 30.10.2020. Kyselyyn vastasi 29 esimiesasemassa olevaa kunnan viranhaltijaa. Raportti kertoo sisäisen valvonnan nykytilasta ja kehittämiskohteista ja on hyvä pohja riskienhallinnan kehittämiseksi.

Johtoryhmän sisäisen tarkastuksen raportti 2020 (23.3.2021) on esitetty hallitukselle ja tarkastuslautakunnalle.

Riskienhallinnan merkitys korostuu erityisesti ennakkoimattomien tapahtumien yhteydessä. Kunnan toiminnan moninaisuus, laatu ja laajuus edellyttävät jatkuvaa riskienhallintatyötä.

Kannustamme johtoryhmää edelleen tekemään sisäistä tarkastusta suunnitelmallisesti.

Tarkastuslautakunnan kehittämisehdotukset 2020 perusteella

1. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden esittäminen

Talousarviossa on hyväksytty tavoitteet palveluysikötasolla. Osa tavoitteista on asetettu varsin yleisellä tasolla, jolloin niiden ohjaava vaikutus on vähäinen ja saavuttamisen todentaminen on hankalaa. Tavoitteiden tulee olla konkreettisia ja ymmärrettäviä, jolloin niiden omaksuminen ja tavoitteiden mukaan toimiminen on helpompaa sekä päätöksentekijälle että toiminnan toteuttajalle.

2. Toiminnan ja talouden seuranta lautakunnissa

Pöytäkirjojen perusteella lautakunnat eivät säännöllisesti ole seuranneet johtamiensa palveluiden määriä, laadullisia muutoksia ja talouden kehitystä. Tarkastuslautakunnan mielestä lautakuntien tulee seurata suunnitelmallisesti toimintaansa ja talouttaan.

Kehittämisehdotusten seuranta vuosilta 2017 - 2019

Tarkastuslautakunta on tehnyt vuosien 2017 - 2019 arviointikertomuksissa seitsemän kehittämisehdotusta. Lautakunta on seurannut vuosittain ehdotusten vaikutuksia, jotka on esitetty kunkin kehittämisehdotuksen kohdalla. Lautakunta on tehnyt palvelujohtajille kyselyn siitä, miten kehittämisehdotukset ovat vaikuttaneet tällä valtuustokaudella. Laatikoissa esitetyt tarkastuslautakunnan arviot perustuvat saatuihin vastauksiin.

1. Päätöksenteon valmistelu

Tarkastuslautakunta ehdotti vuoden 2017 arviointikertomuksessa, että kuntalaisten kannalta merkittäviä päätöksiä valmisteltaessa eri ratkaisuvaihtoehdot tulee selvittää riittävän pitkällä aikajänteellä sekä tehdä niistä alustavat vaikutusten arvioinnit. Näiden perusteella valitaan jatkovalmisteluun tuleva vaihtoehto. Valitulle vaihtoehdolle tehdään kattava vaikutusten ennakoarviointi. Näin toimimalla parannetaan päätöksenteon läpinäkyvyyttä, luotettavuutta ja mahdollistetaan laajempi kuntalaiskuuleminen.

Vuoden 2018 arviointikertomuksessa todettiin ennakoarvioinnin käynnistyneen ja niiden laatimista päätösten tausta-aineistoksi tulee jatkaa merkittäviä päätöksiä valmisteltaessa.

Vuoden 2019 arviointikertomuksessa todettiin, että pöytäkirjojen perusteella päätösten vaikutusten ennakoarviointeja ei ole tehty päätösesitysten tueksi. Myös Kuntaliitto suosittaa päätösten vaikutusten ennakoarviointia tehtäväksi silloin, kun päätökset ovat mittavia ja laajoja, ja jotka vaikuttavat syvästi kuntalaisiin ja kunnan talouteen.

Kunnanhallitus on 8.3.2021 päivittänyt vuonna 2015 hyväksytyn ohjeen vaikutusten ennakkoarvioinnista ja näin muistuttanut vaikutusten ennakkoarvioinnin käytöstä valmistelussa.

Tarkastuslautakunta edellyttää, että kunnanhallituksen hyväksymää ohjetta noudatetaan.

2. Toiminnallisten tavoitteiden asettelu

Vuoden 2017 arviointikertomuksessa lautakunta edellytti lisätarkkuutta tavoitteiden ja mittareiden valintaan. Mittarin tulee olla sellainen, jolla tavoitteen saavuttaminen voidaan todentaa.

Taloutta, toiminnan määrää ja tehokkuutta mittaavat tavoitteet on otettu käyttöön. Seuraavaksi tavoitteiden asettelua tulee laajentaa laadullisiin asioihin, joita on mitattu mm. asiakaskyselyillä sekä kokoamalla ja käsittelemällä saatu asiakaspalaute säännöllisesti.

Palveluiden vaikuttavuudesta kertovat tavoitteet ovat keskeisiä, mutta niiden määrittäminen ja mittaaminen ovat vaativia. Käytössä on muutamia vaikuttavuutta mittaavia tavoitteita. Lautakunta toivoo lisää vaikuttavuustavoitteiden käyttöä.

Vuoden 2018 arviointikertomuksessa todettiin, että tavoitteiden asettelussa on edetty. Toiminnallisten tavoitteiden tulee olla vaativampia ja toteutumisen seurannan tarkempaa. Kun tavoitteiden asettelua, tulosten mittaamista ja toiminnan seuraamista kehitetään, kunnan tuottamien palveluiden vaikuttavuus paranee kaikkien kuntalaisten eduksi.

Vuoden 2019 arviointikertomuksessa todettiin, että taloussuunnitelmassa esitetyt tavoitteet ovat ensi kerran johdetut kuntastrategiasta (hyväksytty 16.4.2018). Tulosalueiden asettamien tavoitteiden tulee olla selkeämmin strategian mukaisia sekä ohjata toimintaa kuntalaisten parhaaksi. Uuden strategian mukaisten tavoitteiden ja mittareiden laatiminen on osoittautunut haastavaksi.

Mikäli tulosalueiden tavoitteiksi valitaan toiminnan ja sen kehittämisen kannalta merkittävät asiat, saavutetaan tavoiteohjauksesta parhaat tulokset. Konkreettiset ja mittavat tavoitteet kertovat parhaiten tuloksista.

Tavoitteiden asettaminen ja mittareiden valitseminen on havaittu edelleen haastavaksi, siksi tarkastuslautakunta on nostanut sen vuoden 2020 perusteella tärkeäksi kehittämiskohteeksi.

3. Nuorisovaltuusto

Vuonna 2017 lautakunta toi esille kuntalain säädöksen, jonka mukaan nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Säädöksen asiallinen sisältö on laaja. Säädöksen noudattaminen edellyttää, että nuorisovaltuustolla on käytössään toimintaedellytykset kuten ohjaavaa ja avustavaa työvoimaa.

Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.

Arviointikertomuksessa 2018 tarkastuslautakunta kannusti pyytämään enemmän lausuntoja nuorisovaltuustolta asioiden valmisteluvaiheessa.

Vuonna 2019 arviointikertomuksessa todettiin, että nuorisovaltuusto toimi aktiivisesti. Vuoden aikana pidettiin yhdeksän kokousta. Kokouspöytäkirjat ovat luettavissa kunnan verkkosivuilta. Valtuuston lisäksi nuorisovaltuustolla on edustajat sivistyslautakunnassa ja HINKU -työryhmässä. Sivistyslautakunta on myös pyytänyt nuorisovaltuustolta lausuntoja valmisteilla olevista asioista. Nuorisovaltuuston vaikutus on kasvanut lain edellyttämällä tavalla. Lautakunta kiitti nuorisovaltuustoa ja sivistyslautakuntaa yhteistyöstä.

Nuorisovaltuusto on toiminut aktiivisesti. Sivistyslautakunnan ja nuorisovaltuuston yhteistyö on ollut sujuvaa, heillä on ollut yhteistapaaminen ja nuorisovaltuuston edustaja on aktiivisesti osallistunut sivistyslautakunnan kokouksiin. Nuorisovaltuusto on kunnanvaltuuston kokouksessa tehnyt aloitteen Nyssen liikennöintialueen laajentamiseksi Hämeenkyröön.

4. Hyvinvoinnin edistäminen

Vuonna 2018 lautakunta ehdotti, että kuntalaisten hyvinvointia edistetään näkyvillä kaikkia kuntalaisia koskevilla vuosittaisilla teemahankkeilla, esimerkiksi "Hämeenkyrössä liikutaan monipuolisesti 2021". Koko kunnan henkilökunta ja kaikki yksiköt sitoutetaan hanketta toteuttamaan.

Vuonna 2019 lautakunta totesi, että Hyvinvoinnin vuosiraportti 2019 ei sisältänyt erillistä kärkihanketta eikä toimenpiteitä sellaisen valitsemiseksi.

Vuonna 2019 lautakunta kiitti Aurinkorinteen yhteydessä toimivia palveluja tarve- ja asiakaslähtöisyydestä.

Kärkihankevaihtoehtoa on arvioitu kunnan johtoryhmässä. Toimintamallia ei viety eteenpäin, koska tarkoituksena on edistää kaikkia hyvinvoinnin osa-alueita tasavertaisesti.

5. Asiakaskyselyt

Vuonna 2018 lautakunta ehdotti, että asiakastytyväisyyskyselyjä tulee tehdä kaikissa palveluyksiköissä yhdenmukaisesti ja pitkäjänteisesti, jotta tulosten vertailu on mahdollista. Esimerkiksi viisiportainen asteikko (1-5) on yleisesti käytössä ja ymmärrettävä. Tulokset esitellään kahden desimaalin tarkkuudella ja vastanneiden lukumäärä ilmoitetaan.

Vuonna 2019 arviointikertomuksessa todettiin, että tilinpäätöksessä julkaistiin kahdentoista asiakaskyselyn tulokset. Kuudessa oli noudatettu lautakunnan ehdotusta. Lisäksi lautakunta totesi, että asiakaspalaute on keskeinen palvelun laadun mittari ja asiakaskyselystä saatavaa palautetta on hyödynnettävä ja vastausten perusteella tehdyistä toimenpiteistä on tiedotettava palveluiden käyttäjille.

Vuonna 2020 tehtiin vain muutamia valtakunnallisesti ohjattuja asiakaskyselyjä. Koronasta huolimatta tarkastuslautakunta olisi odottanut laajempaa asiakastytyväisyyskyselyjen toteuttamista ja hyödyntämistä.

6. Investointiohjelman toteutumisen seuranta

Vuonna 2019 lautakunta ehdotti investointien seurannan kehittämistä. Lautakunta ehdotti, että hanketasoinen investointien toteutumiskatsaus liitetään osaksi syksyn osavuositarkastusta. Katsauksessa kerrotaan hankkeiden toteutusten tilasta ja kertyneistä kustannuksista.

Elinympäristöpalvelut on aloittanut hankeaikataulumallin kehittämisen investointien seurantaa varten. Kuukausittain julkaistaan hanketiedote, joka lähetetään päättäjille ja julkaistaan kunnan verkkosivuilla. Ensimmäinen tiedote julkaistiin 17.2.2021.

7. Varahenkilöjärjestelyt

Vuonna 2019 lautakunta ehdotti, että palvelualueet tarkastavat kuntalaisten palvelujen tuottamisen kannalta keskeisten tehtävien sijais- ja varahenkilöjärjestelyt.

Perusturvapalveluissa sijais- ja varahenkilöjärjestelyt perustuvat sijaisketjuihin ja nimettyihin varahenkilöihin. Muiden palvelualueiden kohdalta lautakunta ei saanut vastaava selvitystä.

Lähteet

- Taloussuunnitelma 2020 -2022
- Tilinpäätös 2020
- Lautakunta on haastatellut seuraavia henkilöitä
Kunnanjohtaja Antero Alenius, elinympäristöjohtaja Ritva Asula-Myllynen, rakennuspäällikkö Juha Haapanen, tilintarkastaja Hanna Keskinen, sivistysjohtaja Kimmo Levänen, isännöitsijä Kari Luomanperä, talous- ja hallintojohtaja Tiina Paloranta, ylläkäri Tuomas Parmanen, sosiaali- ja terveysjohtaja Tarja Soukko ja kaavoitusarkkitehti Helena Ylinen